

แบบรายงานผล

ภายหลังการเข้ารับการฝึกอบรม ดูงาน ประชุมสัมมนาวิชาการ นำเสนอผลงานวิชาการ ปฏิบัติการวิจัย ในประเทศ หลักสูตรที่หน่วยงานนอกเป็นผู้จัด

ตามบันทึกข้อความขออนุมัติเข้าร่วมโครงการประชุมวิชาการ พ.ศ. 2568 เรื่อง “Research and Development from Ideas to Innovation” ที่ 005.พย.01.68/2102 ลงวันที่ 13 พฤศจิกายน 2568 ข้าพเจ้า อาจารย์ ดร.ดวงแก้ว เตชะกาญจนเวช ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช สังกัด คณะพยาบาลศาสตร์อัครราชกุมารี ราชวิทยาลัยจุฬารัง ได้รับอนุมัติให้เข้าร่วมการประชุม หลักสูตร “Research and Development from Ideas to Innovation” ระหว่างวันที่ 22–23 พฤศจิกายน 2568 จัดโดย สมาคมนวัตกรรมการพยาบาลและสุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผ่านระบบออนไลน์ (Zoom Meeting) โดยเบิกค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเป็นเงิน 800 บาท

บัดนี้เสร็จสิ้นการฝึกอบรม ดูงาน ประชุมสัมมนาวิชาการ นำเสนอผลงานวิชาการ ปฏิบัติการวิจัยในประเทศแล้ว จึงขอรายงานผล ในหัวข้อ ต่อไปนี้

1. เนื้อหา ความรู้ ทักษะ ที่ได้เรียนรู้จากการฝึกอบรม ประชุม ดูงาน ปฏิบัติการวิจัยในประเทศ

1.1 ภาพรวมองค์ความรู้หลักของหลักสูตร/การประชุม

แนวความคิดการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ในบริบทของวิชาชีพพยาบาลและวิทยาศาสตร์สุขภาพ ถือเป็นกุญแจสำคัญในการยกระดับมาตรฐานการบริการและการเรียนการสอนให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุค Industry 4.0 ซึ่งเน้นการใช้ดิจิทัลและความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานตามแนวทาง R&D เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าทันการเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติงานควรเริ่มจากการระบุปัญหาหน้างาน (problem -base) แล้วนำมากำหนดเป็นหัวข้อการวิจัย พัฒนาต้นแบบ จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้ และประเมินผล ในกระบวนการดังกล่าวควรบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล (digital integration: AI) เข้ามาเป็นผู้ช่วยในการวิจัย เช่นกระบวนการทบทวนวรรณกรรม (literature review) หรือขั้นตอนสรุปข้อมูลจำนวนมากจากฐานข้อมูลจะช่วยลดระยะเวลาและเพิ่มความแม่นยำให้กับงานวิจัย เป็นต้น

การนำแนวความคิดการวิจัยและการพัฒนาไปใช้ในระบบการศึกษา โดยเฉพาะการเรียนการสอนนักศึกษาพยาบาลในยุคดิจิทัล ควรมีการปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็น "ผู้สอนหน้าชั้น" สู่การเป็น "ผู้ออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้" (Learning Experience Designer) โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาลดช่องว่างระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติจริง เพื่อเพิ่มความปลอดภัยและประสิทธิภาพสูงสุด ปัจจุบันมีการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้โดยออกแบบนวัตกรรม เช่นการใช้ Simulation หรือ Virtual reality ในการสอนเพื่อลดความเสี่ยงในการปฏิบัติจริง ตัวอย่าง นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน เช่น การพัฒนา “เครื่องปลูกเตือนการรับประทานยา” (Medication Reminder) เป็นการแก้ปัญหาหน้างานเรื่องการลืมทานยาของผู้สูงอายุ ซึ่งช่วยลดภาวะแทรกซ้อนและเพิ่มความปลอดภัยในการดูแลที่บ้าน และการนำเทคโนโลยีความจริงเสมือน (VR) และ

หุ่นจำลองสถานการณ์ มาใช้ในการฝึกทำคลอดหรือหัตถการทางการแพทย์ เป็นการจำลองสภาพแวดล้อมเสมือนจริงที่ช่วยให้นักศึกษาฝึกทักษะจนเกิดความเชี่ยวชาญก่อนเจอผู้ป่วยจริง ช่วยลดความวิตกกังวล

1.2 ทักษะ/สมรรถนะที่ได้รับ (ตามหัวข้อในกำหนดการ)

จากการเข้าร่วมประชุม ข้าพเจ้าได้รับทักษะที่นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะตนเอง ดังนี้

1.2.1 ทักษะการออกแบบและเขียน Prompt เพื่อใช้ AI เป็น “ผู้ช่วยทำวิจัย” (AI-Powered Research Assistant)

ในยุค Industry 4.0 การทำวิจัยไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้วิจัยเพียงลำพัง แต่คือการใช้เครื่องมือทางดิจิทัลมาช่วยเพื่อลดระยะเวลา และทักษะที่เป็นหัวใจสำคัญคือ ทักษะการออกแบบคำสั่ง (Prompt Engineering) เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่แม่นยำและน่าเชื่อถือ โดยมีขั้นตอนคือ

กระบวนการกำหนดบทบาท (Role Prompting): การระบุตัวตนให้ AI เช่น “คุณคือผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางการแพทย์ที่มีประสบการณ์ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่า 20 ปี ช่วยทำการสรุปประเด็นสำคัญจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมผู้สูงอายุจำนวน 5 ฉบับ” จะช่วยให้ AI ปรับระดับภาษาและเนื้อหาให้มีความเป็นวิชาการและตรงประเด็นมากขึ้น

การออกแบบลำดับคำสั่ง (Chain-of-Thought Prompting): แทนการถามคำถามกว้างๆ ควรแบ่งคำสั่งเป็นขั้นตอน เช่น 1) สรุปวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2) วิเคราะห์วิธีการสุ่มตัวอย่าง 3) สรุปข้อจำกัดที่พบในงานวิจัยนั้น เพื่อป้องกันอาการ “หลอน” (Hallucination) ของ AI

การตรวจสอบความถูกต้อง (Verification): การใช้ AI เพื่อช่วยวางโครงร่าง (Outline) หรือสืบค้นแหล่งอ้างอิง แต่ต้องมีการตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับ (Cross-check) กับฐานข้อมูลวิชาการ เช่น PubMed หรือ Google Scholar เสมอ เพื่อรักษามาตรฐานความถูกต้องทางวิชาการ

1.2.2 ความรู้ด้านจริยธรรมการวิจัยทางการแพทย์ (R&D และ Implementation Research)

การพัฒนาต้นแบบ (Prototype) หรือนวัตกรรมใหม่เพื่อใช้กับผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ สิ่งสำคัญที่สุดคือความปลอดภัยของนวัตกรรมก่อนนำไปใช้ ต้องมีการทดสอบประสิทธิภาพและความปลอดภัยในระดับห้องปฏิบัติการหรือกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยอย่างเคร่งครัด ต้องมั่นใจว่าการใช้นวัตกรรมจะไม่ไปรบกวนหรือละเมิดสิทธิของผู้รับบริการที่ไม่ได้เป็นกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ที่สำคัญต้องคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Privacy) ข้อมูลที่นำเข้าสู่ระบบ AI ต้องผ่านกระบวนการทำให้เป็นข้อมูลนิรนาม (Anonymization) เพื่อป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลที่ระบุตัวตนได้ ตามแนวทางกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA)

2. การนำมาใช้ประโยชน์ในงานของหน่วยงาน ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

2.1 การนำไปใช้ประโยชน์ (เชิงปฏิบัติ)

จากการเข้าร่วมอบรม ข้าพเจ้าได้พัฒนาทักษะการใช้ AI เพื่อช่วยในการสืบค้นและสังเคราะห์องค์ความรู้สำหรับงานวิจัยทางการแพทย์สุขภาพจิต และจิตเวช โดยเน้นการใช้ Prompt Engineering ที่มีหลักเกณฑ์ เพื่อลดระยะเวลาในการทบทวนวรรณกรรม นอกจากนี้ยังได้รับความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับจริยธรรมในการวิจัย R&D ซึ่งเน้นย้ำถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนานวัตกรรม ซึ่งข้าพเจ้าจะนำแนวทางดังกล่าวมาใช้ในการเป็นที่ปรึกษางานวิจัยให้กับนักศึกษา และนำมาปรับใช้ในการออกแบบนวัตกรรมทางการแพทย์เชิงสร้างสรรค์ในรายวิชาปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพทางการแพทย์ ยกตัวอย่างเช่น การสร้างเครื่องมือช่วยดูแลผู้ป่วยจิตเวชในรูปแบบแอปพลิเคชันต้นแบบ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติทักษะ

การพยาบาลผ่านสถานการณ์เสมือน (Scenario-based Learning) ก่อนเผชิญหน้ากับเหตุการณ์จริง ช่วยลดความวิตกกังวลของนักศึกษา

การนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติจะช่วยเปลี่ยนบทบาทของภาควิชาฯ จากการสอนเชิงบรรยายเพียงอย่างเดียว สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการพยาบาลที่เป็นระบบ (Systematic Innovation) ส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนให้นักศึกษาเกิดทักษะวิชาชีพที่แม่นยำ ปลอดภัย และเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสุขภาพในยุค Industry 4.0

2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนางานของหน่วยงาน

เพื่อให้การนำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืน และเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตนวัตกรรมทางการพยาบาล ข้าพเจ้าขอเสนอแนวทางพัฒนางานของหน่วยงาน ดังนี้

2.2.1 กำหนดหัวข้อวิจัยในรูปแบบ Theme-based ตามความเชี่ยวชาญของแต่ละภาควิชา เพื่อสร้าง จุดเน้น (Focus Area) ที่โดดเด่น เช่น นวัตกรรมการดูแลผู้ป่วยป่วยจิตเวชในยุคดิจิทัล และมีการกำหนดตัวชี้วัด (Key Performance Indicators: KPIs) ที่ชัดเจนในแต่ละไตรมาส เช่น จำนวนต้นแบบนวัตกรรม (Prototype) หรือจำนวนการทดลองใช้ในระดับคลินิก เพื่อกระตุ้นให้เกิดผลงานที่เป็นรูปธรรมและนำไปใช้ได้จริง

2.2.2 การจัดทำ แนวปฏิบัติการใช้ AI ในงานวิชาการ (Academic AI Usage Guidelines)

เพื่อให้การใช้เทคโนโลยีเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมีจริยธรรม หน่วยงานควรมีมาตรฐานกลางในการกำกับดูแล โดยจัดทำแนวปฏิบัติ (Guidelines) ที่ระบุขอบเขตการใช้ AI ที่ชัดเจน เช่น การใช้เพื่อเป็นผู้ช่วยสรุปงาน (Research Assistant) การใช้เพื่อตรวจไวยากรณ์ หรือการใช้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยเน้นย้ำเรื่อง ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ (Academic Integrity) และการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลอย่างโปร่งใส เพื่อป้องกันปัญหาการลอกเลียนผลงานและการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้มั่นใจว่าเทคโนโลยีจะช่วยส่งเสริมคุณภาพงาน ไม่ใช่การลดทอนคุณค่าของปัญญาผู้วิจัย

3. ความคิดเห็นต่อหลักสูตรการฝึกอบรม ประชุม ดูงาน ปฏิบัติการวิจัย ดังกล่าว เช่น เนื้อหา ความคุ้มค่า วิทยากร การจัดทำหลักสูตร เป็นต้น

3.1 เนื้อหาและความเหมาะสม

หลักสูตรการประชุมวิชาการเรื่อง “Research and Development from Ideas to Innovation” มีความโดดเด่นอย่างยิ่งในด้านความครบถ้วนของเนื้อหา ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ตั้งแต่พื้นฐานทางจริยธรรมการวิจัย ไปจนถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงอย่างปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในงานวิจัยได้อย่างเป็นระบบ เนื้อหาครอบคลุมทุกมิติที่จำเป็นต่อการปรับตัวในยุค Industry 4.0 โดยเฉพาะการนำเสนอกรณีศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงการแปลง “ปัญหาหน้างาน” สู่ “นวัตกรรมทางการพยาบาล” ได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการยกระดับวิชาชีพสู่มาตรฐานสากล ความเหมาะสมของหลักสูตรมีความสมดุลระหว่างการบรรยายเชิงทฤษฎีและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านนวัตกรรมต้นแบบ (Innovation Showcase) ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถมองเห็นเส้นทางในการนำความรู้ไปปรับใช้จริงได้ทันที ทั้งยังมีการจัดลำดับเนื้อหาที่เอื้อต่อการทำความเข้าใจสำหรับบุคลากรในทุกระดับ ทั้งอาจารย์ นักวิจัย และพยาบาลวิชาชีพ โดยรวมแล้วหลักสูตรนี้มีความทันสมัย ตรงประเด็น และมีคุณค่าอย่างยิ่งในการสร้างแรงบันดาลใจและพัฒนาขีดความสามารถด้านการวิจัยและนวัตกรรมให้กับบุคลากรในสังกัด เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของระบบบริการสุขภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม

3.2 วิทยากรและการจัดการหลักสูตร

การจัดการประชุมครั้งนี้ถือเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารจัดการโครงการวิชาการแบบออนไลน์ (Online-based Learning) ที่มีความเป็นมืออาชีพสูง ทั้งในแง่ของเนื้อหาที่เข้มข้น วิทยากรมีความ

หลากหลายจากหลากหลายสถาบันชั้นนำ ทำให้ได้รับมุมมองที่รอบด้าน ตั้งแต่ทฤษฎีการวิจัยระดับมหภาคไปจนถึงการปฏิบัติการทางคลินิก (Clinical Practice) การแบ่งช่วงเวลา (Session) ของหลักสูตรมีความสมดุลและชัดเจน โดยมีการกำหนดบทบาทผู้ดำเนินรายการ (Moderator) ช่วยควบคุมทิศทางการอภิปรายให้อยู่ในกรอบเวลาและเป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างราบรื่น ในช่วงท้ายของการประชุมมีช่วงเวลาสะท้อนคิด (Reflection) เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้ตกผลึกความคิดและเชื่อมโยงเนื้อหาเข้ากับประสบการณ์ของตนเอง ทำให้การประชุมครั้งนี้ไม่ใช่เพียงการรับฟังข้อมูลด้านเดียว แต่เป็นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่สร้างแรงบันดาลใจในการทำงานต่อไป

3.3 ความคุ้มค่า

การเข้าร่วมประชุมวิชาการครั้งนี้มีความคุ้มค่าอย่างยิ่ง เมื่อเปรียบเทียบงบประมาณค่าลงทะเบียนกับผลตอบแทนทางวิชาการที่ได้รับ ทั้งในแง่ขององค์ความรู้เชิงทฤษฎีและการปฏิบัติจริงที่สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดงานประจำสู่งานวิจัยและนวัตกรรมได้อย่างชัดเจน ทั้งทักษะการใช้ AI ช่วยงานวิจัยและการออกแบบนวัตกรรมสุขภาพ ถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าและก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อภาควิชาฯ การนำผลงานและแนวคิดที่ได้มาปรับใช้ จะช่วยเพิ่มมาตรฐานการสอนและการดูแลผู้ป่วยให้มีความทันสมัย ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น